

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe 1 an fl. 10; pe $\frac{1}{2}$ an fl. 5; pe $\frac{1}{4}$ de an 1:250; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminică pe an fl. 2.—

Pentru România și străinătate: pe an 40 franci.

Manuscrite nu se împosizează.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 sir garmon: prima-dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicație.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt să se plătească înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

CRISA

Resultat al celor mai selbatice interne electorale, actualul parlament ungur este vicios chiar de la alegerile sale. Pentru că majoritatea de acum nu e alcătuită de șefii, ci e o strânsură pentru care guvernul a cheltuit milioane și a mobilisat trei corpuri de armată. Ultimile alegeri nu au fost o luptă politică, ci un răboiu civil, care a costat viața a mii de săteni și treizeci cetățeni. Nu mai era vorba de convingeri, ci de invadări cu forță.

Săptămânile următoare, născutele aliate, nici nu au participat la alegeri.

Și fiind că Dieta nu reprezintă para, ci o coterie, care urmărește feluri străine de binele cetățenilor, natural, că nu nevoile terii sunt preocupațiile acestui parlament, ci el e icoana triste a patimilor și a fraudelegilor.

Și-a meritat deci soarta: decadența la care a ajuns prin ședința de Luni 21 Noemvrie.

Dăm în altă parte raport mai amănuntit despre cele petrecute în memorabila ședință. Sunt însă spuneate toate ziarele maghiare, fără oșire de celerită politică. Numai că cele guvernamentale aruncă vină asupra opoziției, iar aceasta îl face pentru toate responsabil pe Bánffy.

Adevărul e la mijloc. Vinovați sunt și unii și alții.

Opoziția a asumat adesea mai tare guvernul împotriva naționalităților. Lui Bartha și celorlalți patrioți nici odată nu i-a fost nici un guvern în destul de energetic față cu naționalitățile. Așa, că după ce — în limbajul lui Jeszenszky — guvernul i-a „turtit” pe ultraști, le-a venit rîndul și „fene-gyerek”-ilor maghiari.

D'alde Ugron nu a mai putut intra în Dieta. Ear căci au ajuns, plini de ură sunt fată de guvern și certele la cari asistăm deja de două luni și mai bine, nu sună decât rezultatul enervărilor ce în chip fatal i-a apucat pe Ungurii toți. Cel puțin înțărată nu li-să jidovit caracterul, ci sunt tot urmași „Kurucz”-ilor și a celor cari în Dieta de la Onod au spus că sâmbătă pe cățiva colegi de ai lor. Desigur, dacă ar purta și acum sabie, ca pâna la 1848, „părinții patriei” era să aranjeze Luni spectacol mai mare. Așa și au mulțumit însă cu urlete selbatice, cu injuriile cele mai triviale și au asvirilit cu sfesnicile, iar în banci loveau cu cărți groase și cu pumnul, în căt multora din ei li s-a umflat brațul că două trei zile au să rămână călogi.

*

Nu este însă numai vorbă de criză parlamentară ori de o nemai ajunsă decadentă, ci suntem în plină criză constituțională.

Pentru că la 1 Ianuarie 1899 expira și provisoriul încheiat și astfel afacerile financiare, economice și

militare rămân să se resolva încă din Viena, sub titlul de mai de dispozițiunile constituționale. Dările sus. Autorul articolului prezintă situația sunt votate, dar bani vor trebui să se creă în Ungaria mult contingentul militar nu e votat, armata mai gravă de căt este în Austria, căci are însă nevoie să i-se intregească până ce aceasta are §-ul 14, Ungaria toate cadrele; pactul economic cu rămâne în afară de orice dispoziție Austria exprimă, dar măsuri pentru constituțională dacă nu se va vota vama independentă nu s-au luat.

Ear că să se resolva toate după semnele de până acum nu prea afaceri până la 1 Ianuarie a. v. nici speranță, ca acest proiect să se voteze.

Se zice însă că Bánffy totuși va merge înainte. Mai alătări și lui Szilágyi, Csáky și frații Andrassy, nu să asigure în adunarea de la vienezii o consideră ca lipsă de unitate club că se bucură de toată încrederea de vederi chiar în sinul guvernului. M. Sale Monarchului. Va guverna și fără constituție. Cum, nu știe poate ca majoritatea să-i aprobe toate dispozițiunile ce va lăsa. Usul parlamentar atâtă cere; încrederea monarhului și a unei majorități.

Sunt însă și pentru monarhii situații de strâmtăre. Ori căt a ținut de pildă M. Sa la Badeni, căruia îi respinsese demisia odată și prin un autograf și poruncea să stea la post, în cele din urmă tot lăsat să plece, măcar că avea și Badeni majoritatea mult mai hotărătoare de luptă ca cea a lui Bánffy.

Actuala situație parlamentară maghiară, agravată prin cele petrecute în zilele din urmă, numai plăcută nu-i poate fi M. Sale. Si fiind că Bánffy cu greu va găsi mijloc de scăpare — înțelegem un mijloc care să nu întărâpte încă spiritele — deslegarea situației va cădea earași în sarcina Coroanei.

Ear vreme de așteptat nu e. Pentru că cu căt se va prelungi mai mult actua criză parlamentară, cu atât mai sigur și mai tare ne apropiem de criza constituțională.

Eată de ce credem că scandalul petrecut din incidentul Hențzi vor avea o hotărtoare influență asupra schimbărilor ce negreșit trebuie să se întâmple pentru că statul să fie salvat în mijlocul îndouitei crise prin care trece.

Să rectifice! Într-un articol de frunte, „Magyar Állam” (de la 22 c.) arătând cum se face politica de naționalități în Ungaria*, cu drept cuvânt spune, că indeosebi ticăloșii guvernului agită pe naționalități.

Venind apoi vorba asupra stărilor de lucruri din comitatul Arad, reproduce dintr-un articol al nostru și înregistrând biruință Românilor, arată că d'aci încolo în număr îndoit de Români intră în congregație, „unde e perspectivă mare de lupte crâncene împotriva Ungariei”.

Nu știm de unde și cum judecă astfel o foaie clericală! Cum adeca: a luptă pentru stărirea abusurilor administrative și împotriva hoților domnesci, însemnează a luptă în contra Ungariei? Credem, că ziarul clerical va grăbi el însuși să recifice și să nu identifice abusurile și hoțurile administrative cu... Ungaria.

*

„Prin prismă vieneză”. În numărul său de la 21 c. „Budapesti Hirlap” publică la loc de frunte un arti-

mai când Fehérváry a zis mai întâi, că „Hentzi era legat să țină cuvântul dat de el numai până când se așa în captivitatea maghiară”, ear apoi când întărătit prin opoziție, insultase partidul apponyist, precum am amintit eri.

Sedinea țină de la 10 ore înainte de ameazi până la orele $11\frac{1}{2}$ noaptea, președintul a întrerupt-o în timpul acesta de 10 ori, mai întâi pe căte o jumătate de oră, mai târziu pe căte o oră întreagă, pe când intervalurile cu scandaluri nu țineau de căt 7—8—10 minute.

Opoziția stătea pe punctul de vedere cănu va lăsa pe Fejérvary să vorbească până ce nu va cere scuze, pe când Bánffy declară pe ganguri, că nu va ceda opoziției „măcar să țină 25 ani ședință”. La cererea opoziției a închide ședința. vicepreședintul Kardos răspunde în mod stereotip că: nu o poate închide, până ce dl ministrul (Fejérvary) nu și va fi sfîrșit vorbirea. Acestea însă ori de căte-ori (și era cam de 30—35) deschidea gura, nu putea rosti mai mult de căt: „tisztelek ház” (onorată Casă), imediat era înăbușit cu scene obstrucționiste: sbierături infernale, baterea pe pupitre, cu enorme cărți, fluerături din gură și din fluere, amenințări, sărituri de bânci, etc.

Ivánka striga făcând din mâini trîmbiță, anunțând astfel că va ține pauza, căci vorbele președintelui nu se înțelegeau, pe urmă să intins pe bancă și horăcia; Hock se asezase în fotoliul ministrului croat și acela dădea comande; Rakovsky fluera melodia: „Jambo-Jambo”; Justh mai ales făcea sgomot aruncând cu un enorm foliant cu scoarțe groase, pe bancă, până ce nu-l făcu țanduri, ceialalți se iau după el; Oláh scoatea muzică pe tabachera lui; Polónyi mai fluera ca ciobanii punând două degete în gură, mai bătea cu folientele pe bancă; și astfel fiecare opozițional avea căte o specialitate a lui, contribuind astfel la concertul general.

In pause toți ieșau din sală săpustindu-se care mai de care asupra bufetului, pustiind pe deplin ceea-ce adusește restauratorul, cea mai mare parte însă se duceau în restaurante apropiate, ba unii, în pausele de seară, și pe la cafee-chantanturi, cei remăși înăuntru se impărțeau în grupuri și se punea la cărți, taroc și ferbli, până nu-i chiama clopoțelul să vină și să asista la o nouă scenă obstrucționistă de căteva minute.

Când pe la orele $11\frac{1}{2}$ și $1\frac{1}{4}$ președintul Kardos redeschise ședința pentru a unsprezece-oară, și cuvintele: „Deschid ședința!” Endrey întrebă: „La ce?”, ear Kardos în sfîrșit anunță: „Având în vedere, că timpul e deja înaintat (la stânga: Ai drept și adevărat), trebuie să fixez continuarea ședinței de astăzi pe mâne la 12 oare, amiază. Inchid ședința.”

Și acum a inceput scena de pe urmă: galeria, ocupată mai ales de studenți și dame încep să cânte „Kossuth-nota”, la care se asociără și deputați ai opoziției, sbierături reciproce de „Ejen!” și „Abecug!”, agitară cu batiste și pălerii etc., înțind tot alaiul cam 10 minute; ear apoi toată societatea patriotică ești cu cântări afară pe străzi și pe la casenele unde până la $1\frac{1}{2}$ noaptea se urmău manifestații și încăierări cu poliția, care a făcut mai multe arestări.

Din aprecierile presei dăm deocamdată următoarele:

„Pesti Napló” scrie: „De treizeci de ani parlamentul maghiar n'a avut o așa ședință, — de domnul ca o asemenea să nu mai fie! Nică nu a fost ședință aceasta, ci un

șir lung de cioniri, cari furibundau necontentit patrupsprezece oare și mereu cu același rezultat, în căt devineea imposibil continuarea desbaterilor parlamentare. Cei ce au fost de față, erau căt pe aci a crede, că taberile dujmene se vor lăua la păruiă. Noroc, că cel puțin de această rușine a scăpat parlamentul maghiar". . .

"Egyetérès" își începe astfel articolul de fond:

"In analele parlamentului maghiar de geaba căutăm perechea celor ce s-au petrecut astăzi și ce se mai petrec acum târziu noaptea, când scriem aceste rânduri. Simțemntul grijei celei mai adinții patriotice ne a cuprins gândindu-ne la ele. Unde duce oare viscolirea patimilor, care ruinează constituționalitatea maghiară? Spre bine nu poate duce. Soartea nemiloasa a națiunii noastre este, că în asemenea împregurări teribile terii nu le conduce înțelepciunea prevezătoare și patriotică, ci numai îmboldul tulbură al intereselor de domnie a partidelor. Întemplierile de astăzi dovedesc adeverul strajnic, că parlamentarismul maghiar îl amenință o primejdje până acum nezamislită. Găsi-vom oare scăpare dinaintea ei? Cine știe?". . .

Puncte de orientare pentru congresul național bisericesc.

VII.

Miron Romanul se puse chiar de la începutul activității sale publice în serviciul politicei maghiare, și în conflict cu sentimentul public al Românilor. În anul 1869 lăsând catedra de profesor la teologia din Arad, păsi ca deputat guvernamental în cercul Chișineu din comitatul Aradului, primind apoi funcția de inspector regesc de școale în comitatul Caraș.

Cu introducerea statutului organic și întocmirea bisericei române ortodoxe din Ungaria și Transilvania pe baza constituțională, Miron Romanul fu ales, la 1870 în sinodul episcopal din Arad ca vicariu episcopal și președinte la consistoriul din Oradea-mare. Aci, el se găsi cel dintâi și singur popor românesc care ținu slujbă în biserică ortodoxă română pentru cei trisprezece generali rebeli spențurați în 1849.

Aceste prime manifestări publice în viața sa politică formează punctul de plecare a întregerii activități a Metropolitului Miron Romanul. El se puse în serviciul politicei șoviniște

într-un timp, când nu se putea zice, că forța imprejurărilor îl silea să facă aceasta; dar astfel erau inclinațiile lui, firea și temperamentul său.

În anul 1879 când guvernul maghiar puse în lucrare proiectul de lege pentru introducerea limbei maghiare ca studiu obligat în școalele populare, Metropolitul Miron Romanul publică un circular pentru a împedea manifestările de protestare ale Românilor în contra maghiarisării școalelor românești. În circularul, care poartă datul de 8/20 Februarie 1879, explice nici necesitatea acestei intonări, nici între altele, Metropolitul zice:

"Mă folosesc de ocazia aceasta ca de căt ca o inaugurare a unei porniri ce spre a da cu tot adinsul organelor chiar în a Archiereilor politică cade: de a noastre bisericești și peste tot ele-intimida și a asuva gurile critice, ca acestor și poporului archidiecesan să fie să nu mai conturbe fatala pornire chiar în meu archipăstorească, ca în cele ce a Archiereitor.

Privește proiectul de lege atins mai sus, să și linistească îngrijurile punen-lui! „Români sunt agitatori.” „Români du și toată încrederea în autoritațile sunt inimică patriei.” Pentru ce? Pentru că superioare bisericești. . . . să conserve cer legalitate, dreptate și respectarea. Așa și să nutreasă cu căldura patriotis- ne stupifică șovinismul maghiar, ca să nu mul cel adeverat, care pretinde că mai căscam garile, să nu eutezăm nici ma-

toți fi patriei, de ori-ce limbă sau religiune, să-se uneasă într-un singur stat. . . . Autoritaților statului să le dăm reverință și ascultarea ce le compete după conceptele genuine de regim constituțional”.

Tot astfel și în anul 1883 când se discuta un nou proiect de lege, cel pentru maghiarisarea școalelor medii, prin care se spune, că „toată viața noastră înăbușit sentimentul și manifestațiiile publice ale poporului, publicând cu datul de 3 Martie 1883 un alt circular prin care interzicea preoților inițiativa și participarea la adunările de protestare ale poporului.

Acestea și alte asemenea păcatării în ordinea politică națională inspiră Metropolitul Miron îngrijirea de a fi luat la răspundere. În congresul național din anul 1888, el cauta să împedească aceasta prin discursul amenințător cu care a deschis congresul, accentuând scăderile sistemului constituțional în biserică, și avertizând pe membrii congresului să fie liberi de ori-ce utopie și exagerare, liberi de ori-ce preocupări pentru lucruri, care cad afară de terenul bisericesc.

Care va să zică: Metropolitul Miron își putea permite ori-ce acțiune „în afara de terenul bisericesc” necontrolat și fără răspundere, caci îndată

ar fi fost luat la răspundere, era în imedie constituțunea bisericei!

„Luminătorul” din Timișoara ocupașe în numărul dela 20 Octombrie 1888 cu discursul amenințător împăratului, face următoarele reflexiuni:

„Până acum lucru cel mai interesant și important al acestei sesiuni congresuale este și rămâne enunciamentul referitor la „vaza Archiereilor,” făcut din partea Excel. Sale adevăratele ei motive; nu și le poate expli-

ca de căt ca o inaugurare a unei porniri ce să aibă loc într-o școală și a Archiereilor politici cade: de a noastre bisericești și peste tot ele-intimida și a asuva gurile critice, ca acestor și poporului archidiecesan să fie să nu mai conturbe fatala pornire chiar în meu archipăstorească, ca în cele ce a Archiereitor.

Privește proiectul de lege atins mai sus, să și linistească îngrijurile punen-lui! „Români sunt agitatori.” „Români du și toată încrederea în autoritațile sunt inimică patriei.” Pentru ce? Pentru că superioare bisericești. . . . să conserve cer legalitate, dreptate și respectarea. Așa și să nutreasă cu căldura patriotis- ne stupifică șovinismul maghiar, ca să nu mul cel adeverat, care pretinde că mai căscam garile, să nu eutezăm nici ma-

toți fi patriei, de ori-ce limbă sau religiune, să-se uneasă într-un singur stat. . . . Autoritaților statului să le dăm reverință și ascultarea ce le compete după conceptele genuine de regim constituțional”.

„Si ce va să însemneze, mai departe acel enunciament al cuvântului de deschidere, prin care se spune, că „toată viața noastră înăbușit sentimentul și manifestațiiile publice ale poporului, publicând cu datul de 3 Martie 1883 un alt circular prin care interzicea preoților inițiativa și participarea la adunările de protestare ale poporului.

Delaturarea și suspendarea părintelui Cristea de la redactarea „Telegrafului Român”, unde Metropolitul Șaguna îl instituise și chiar prin testamentul seu dispuse „să rămână până și va placea”, — ce era altă dacă nu pregătirea terenului pentru politică maghiară?

Suspendarea protopopului Simeon Popescu, unul dintre cei mai ze'oși și mai activi protopopi ai Archidiocesei române gr. or. din Transilvania de către Metropolitul Miron, era o lovitură data unui aderent al partidului național, astfel că în viitor fiecare preot să și tragă bine seama ce credeu politic va mărturisi.

Un deputat congresual.

DIN ROMANIA

Convocarea parlamentului.

In „Monitorul Oficial” a apărut decretul prin care Corpurile legiuitoră sunt convocate pentru ziua de 15 Noemvrie în sesiune ordinată a anului 1898—99.

*
Alegeri.

Duminică au avut loc scrutinile de balotajul ale colegiului I comună la Bihor, Caracal, Constanța și Herța. Au existat învingători candidații liberali. La Bihor cu 234 voturi.

*
Stiri militare.

Duminică la orele 9 dim. dl general Berendei, ministru de răsboiu, împreună cu d. colonel Coandă, directorul artileriei la acest departament, au mers la Kitila, la bateria 181, pentru a asista la experiențe ce se fac cu tunurile cu tragere rapede și anume: cu tunul colonelului Perteacă, cu tunul St. Chamond, cu tunul Krupp și cu tunul Hotchkiss, comparativ cu tunurile actualmente în serviciu.

D. ministru de răsboiu a fost întâmpinat la bateria 18 de d. colonel Grămătescu, care i-a făcut raportul asupra experiențelor și i-a presintat pe d-nii membri ai comisiunii, cum și pe d-nii delegați ai direcției case.

Tunurile au executat o tragere cu șrapnel la 3 000 metri asupra panourilor de scanduri. Focul s-a făcut cu repezicione cea mai mare, atât ca efecte, cât și ca repezicione în tragere și serviciu al tunului, și s-a constatat că acele tunuri sunt mult superioare acelora actuale în serviciu.

Este de observat că tunurile au tras și pulbere română, fabricată la Dudești, și că cării resultante sunt excelente.

D. general Berendei s-a interesat și de imbuiațările ce se pot aduce tunurilor noastre, care imbuiațări se studiază de către comitetul tehnic.

*
De la Academie.

Vineri trecută la ora 1 p.m. Academia Română a ținut sedință publică cu următoarele program:

a) dl Dr. V. Babeș: Dare de seama a științei sale publicaționi despre științele științele românești;

b) dl N. Iorga: Documente noi în mare parte românești, relative la Petru-Schiop și Mihai-Viteazul;

c) dl St. C. Hepites, dare de seama asupra congresului internațional de hidrologie și climatologie, ținut în acest an la Liège.

*
Ghearile Retezatului.

Dl Dr. Popovici-Halzeag, șeful laboratorului de geologie la serviciul minelor din București, a întreținut luni seara Societatea de

lui Comiu I, când ei putură aprecia gravul și nemilosul geniu al ducelui, și renumirea împrejurul lor toți republicani, care mai rămăseseră în Toscana și se hotărădeau să incerce norocul răsboiu.

Ei fură bătuți, și se retraseră în clădala Montemurlo, unde Alexandru Vitelli îi asedie.

După o luptă săngeroară, care dură multe de două ceasuri, asediatorii, care erau condottieri italieni sau spanioli, patruzaseră în castel, unde republicanii fură uiniți, alii făcuți prizonieri.

Filip Strozzi se dădu el însuși lui Vitelli.

Comiu aduse pe prizonieri la Florență, după ce i-a răscumpărat de la soldații căi în prinsese, și făcu să fie judecați de tribunul celor o.t.

In patru zile patru republicani au vrăjite în fiecare dimineață capetele tăiate pe piata Seniorei.

Dar poporul nu putu să vadă o parte acest spectacol.

Ei simțea că acestă era cel mai curat sânge al Florenței, care curgea astfel sub securitatea calului.

Murmurările poporului în spăimântără pe duce.

Ei trimise ceea-ce mai rămasese din prizonieri și în numărul acestora se găsește Nicolae Machiavel, fiul istoricului — închisoriile din Pisa, din Livorno și Volterra.

Ei periră acolo toți, în mai puțin de o lună.

Cinci fură conservați dintre cei mai ilumi-

tri:

Barthelemy Valori; Filip Valori, fiul său; un alt Filip Valori, nepotul său; Antonio-Francesco degli Albizzi și Alessandro Bonelli.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”

ALEXANDRE DUMAS.

O NOAPTE IN FLORENȚA

SUB
ALEXANDRU DE MEDICIS

(Urmare și fine.)

Atunci Lorenzino se găndi la Luiza, la spaima pe care trebuia să o incerce ea. El auzise de două sau trei ori, în timpul a cestei lupte, care durase mai mult de zece minute, suspine înăbușite, venind din odaia vecină.

Ei deschise ușa și chiemă pe Luiza, însă nimeni nu răspunse.

Și, la slabă lumină care pătrunde dintr-o cameră în altă, i-se păru că zărește corpul tinerei fete, culcat pe covor.

Ei se asvirli către ea, o lăua în brațele sale, și crezând-o numai leșinată, o duse în camera luminată de para focului, o așeză în fața sobei, cu capul sprijinit de genunchiul său, strigând-o cu un accent de durere, imposibil de descris.

Luiza redeschise ochii, Lorenzino scoase un strigăt de bucurie.

I-se păru că tinereea fată își revine.

Dar ea, cu o voce stinsă:

— Iartă-mă, prea iubitul meu Lorenzino, ti zise ea; m' am îndoit de tine, și îți am spus că momentul când mă voi îndoi de tine, va fi momentul morței mele.

— Ei bine?... ei bine?... întrebă Lorenzino. Vorbește, vorbește!...

— Ei bine, tata îmi dăduse, pentru cazul când aș cădea în mâinile ducelui, acest flacon cu otravă... Eu am crezut nu numai că am căzut, dar încă chiar că tu m' ai dat în mâinile lui!

— Pe urmă?... pe urmă? strigă Lorenzino.

— Privește... zise Luiza.

— Flaconul gol! urlă tinérul.

Și nebun de durere, fără să se găndească la rana teribilă de la mâna sa, el se repezi pe scări în jos, ducând corpul Luizei, și lăsând în camera sa cadavrul ducelei.

Mai liniștit de căt el, Mihail ești la reîndul său, închizând cu îngrijire ușa camerei și pe aceea din stradă.

După aceea, fără a se neliniști de ce devinește Lorenzino, se duse de ingenunchie înaintea madonii din colțul pieței Santi-Simona-Annunziata, mulțumind, în superstiția sa, Fecioarei cu toată misericordia, că dusese la bun sfîrșit această ingrozitoare ucidere.

Concluzie.

Se știe ce a fost pentru Florența deznoidește grozavei drame, ale cărei principale peripeții le schițărăm.

O nouă probă fu dată lumii despre acest mare adever, că aproape în toateuna pumnalul tăie, dar nu pune capăt. Cum după moartea lui Pompeiu, Roma

trecuse de la Cesar la Octav, după moartea ducelei, Florența trecu de la Alexandru la acest tinér Comiu I, despre care a fost vorba la începutul acestei povestiri și căruia popularitatea tatălui său, Ioan al Banderor-Negre, tinerețea sa, frumusețea sa,

obiiceiul deja luat de Florentini al selavii.

Ei urcă pe tron prin mijlocul unui jurământ pe care îl făcu cardinalul Cibo de a păstra religios patru promisiuni:

Intâia de a face justiția egală, și pentru bogăția și pentru săraci.

A doua, de a nu consuma niciodată ca să ridică în Florență autoritatea împăratului.

eu o comunicare foarte interesantă

înghetelor de odinioară din masivul

Virful Omul)

și al Retezatului.

Revistă Nouă.

În plăcere anunțăm apariția unei noi reviste, scrisă în limba franceză, care va fi bimensual, sub titlul: „Courrier de Roumanie”.

Scopul acestei reviste este de a face cunoscute țara în străinătate și de a aduna ceea ce se publică în străinătate despre noi.

El va conține rubrice permanente asupra misiunilor diplomatice și consulare; asupra economiei politice și sociale; literatură și artă; finanțe; reviste și ziară; știință, sport, etc.

NOUTĂȚI

Arad, 23 Noemvrie n. 1898.

Reacția baronului Bánffy din casina magnatilor. În cercul celor mai distinși membri ai casinei magnaților — după cum reștează din Budapesta — s'a pornit o mare cu scop ca ministrul-president Bánffy să fie eschis din casină, pentru că a făcut să reproșeze insultele tăietoare în cadrul seu de om privat, cu cari opozitia îl tractase în ședințele dietale din luna trecută. În acest obiect a venit de la casină provocare și din afară; și Iosif Justh Béla prin o scrisoare adresată ministrului casinii pune direct întrebarea, dacă poate oare avă ministrul-president Bánffy loc printre gentilomii casinii magnaților, după insușile din dietă? Ori nu — întrebă Justh — ministrul președinte să subalte regule de cavalerism, să-i trateze pe ceilalți oameni onorabili? — Comitetul casinii nu s'a ocupat până acum cu destinația din simplul motiv, că președintele casinii, contele Mihail Eszterházy, este din Budapesta.

Krieghammer în Bosnia. După cum se relatează din Cattaro (Dalmatia), ministrul răboiu, general de cavalerie baron Krieghammer, în calea sa spre Bosnia a sosit cu vaporul „Hungaria”. În Castelnuovo ministrul a fost întâmpinat de comandanții cetăței și de prefectul districtului, și în Cattaro a fost salutat din partea căpitanilor antistariei comunale și ale autorităților militare.

Masă studențească la școalele medii române gr. or. din Brașov. Din Gazeta Transilvaniei (Nr. de eri) știm, că la inițiativa directorului Virgil Onițiu corpul profesoral de la

Toți cinci erau destinați pentru un mare exemplu. El trebuia să piară la 20 August, vreau să fie aniversarea zilei când seapte ani înainte, însuși acest Barthélémi Valori, împărat partizan al lui Alexandru de Medici, adunase parlamentul, a violat capitolul Florenței, și a supus patria sa chiar acestor Medici, — cari îl recompensau, cum recompensează tiranii.

Cate și cinci fură depuși la tortură, și condamnați în ziua anunțată la esecofod.

Aceia moriră ca trădători ai republicei. Rămânea Filip Strozzi; cum el se predase lui Alexandru Vitelli, și aparținea.

Alexandru Vitelli îl închise în citadela al trei stăpâni era el, și îl trata acolo cu multă considerație, refuzând să-l dă lui Comitetul de Medicis.

Aceasta era o afacere de timp și de bani, cum se poate ușor înțelege. Comitetul cumăra pe prisonier, și Carol Quintul autoriza pe Vitelli să-l libereze, însă, din nenorocire pentru răsbunarea lui Comitetul, în ziua când sosi autorizația de a libera pe prisonier, Filip Strozzi, înștiințat că era să fie predat, își taia gâtul cu un briceag,

după ce a scris cu primele picături din sângele său acest vers profetic al lui Virgil:

Exoriare aliquis nostris ex essibus ultor.

Căt despre Lorenzino, el fu găsit asasinate pe străzile Veneției în 1547, în ziua universărei, când, zece ani înainte, Comitetul l-a facut jurământul de a răsbum moartea lui Alexandru.

(Fine)

numitele școale, în conferință, în data de 18 Noemvrie n. a discutat o cestiuție de umanitate și de mare importanță pentru multimea școlarilor lipsiți de mijloace de la aceste școale, anume cestiuția inființării unei mese studențești, la care să fie împărtășiti cu prânz gratuit școlarii săraci, dar diligenți și cu purtare bună. Pentru sprinținarea scopului urmărit prin inființarea acestei binefacătoare instituții corporal profesoral va face apel la publicul român și la forurile noastre bisericesti și școlare.

Fabricanții de vinuri. Primarul Clujului a raportat ministrului de agricultură, că în luniile Iulie și Septembrie au fost aduse în Cluj peste 80.000 litri de vin falsificat. Jidani fabricanți de vinuri le trimiteau către odată prin Blaj ori prin Szepsi-Szent-György, ca astfel să nu se dea de urmele provenienței. Poliției din Cluj i-a succes să descopere o apucătură ovrească vrednică de a pun în viuire chiar și pe cei mai rutini exerchi. Fabricanții din Pécs trimetău buțile cu rambursă. Adresatul, care era înțeles cu trimițătorii nu și ridică vinurile. Acestea apoi erau licitate din partea căilor ferate. Negustorii din Cluj, în credință că vinurile sunt curate, le cumpără și astfel fabricanții din Pécs faceau bune treburoare și frumoase câștiguri.

La conferința în contra anarchiștilor România va fi reprezentată prin ministrul plenipotențiar la Roma, dl Alexandru Lahovary, și prin dl Alexandru Gianni, judecător la Curtea de cassație.

Mare explozie la Paris. O explozie violentă s'a produs în pivnițele restaurantului Champeaux, d'asupra căruia sunt birourile Agentiei Havas".

Cățiva angajați ai restaurantului au fost răniți, dintre cari unul în mod grav. O femeie bătrână care trecea pe stradă în momentul exploziei a fost omorâtă. Pagubele materiale sunt însemnante. Se crede că a fost o explozie de gaz sau de alcool.

O dramă mișcătoare. Acum 5 zile s'a săvîrșit din viață, la spitalul Institutelor din Paris, Nicolae Gurko, fiul bătrânlui guvernator al Poloniei rusești.

Nicolae Gurko era oficer în marina rusă. Zilele trecute, gazeta oficială rusească a publicat ștergerea tinérului oficer din listele armatei.

De curând primise vizita fratelui său care venise din Rusia. Revederea celor 2 frați se zice că a fost foarte dureroasă.

După plecarea fratelui său, Nicolae Gurko manifestă simptomele unei grave tmbolăviri; începând să verse, și cu toate îngrijirile date de medici, tinérul oficer murit în noaptea de Marți spre Mercuri. Se zicea, că fratele său i-a înlesnit otrava pentru a-și scăpa de pedeapsă și totodată a salva onoarea vechei familii.

Jurnalele cari susțin că generalul Gurko a conlucrat mult la cimentarea alianței franco-ruse, spun că nu se poate sustine ipoteza că Nicolae Gurko ar fi luat otravă, și doctorii legiști afirmă, că tinérul Gurko a murit de moarte naturală. Procurorul a ordonat atunci transportarea cadavrului la Morgă.

După „Figaro”, instrucția contra lui Nicolae Gurko era terminată de mai multă vreme. Dar nu putea fi adus înaintea juriului, deoarece era bolnav. Bolnavul manifestă simptome de nebunie și somnambulism. Gurko fu pus sub observația psihiatrului Paul Garnier.

Fratele lui, care sosise de căteva zile la Paris, e major în armata rusă. După vizita fratelui său, Nicolae Gurko căru să vie un preot ortodox. Se aduse un duhovnic de la biserică rusească. Gurko vorbi multă vreme cu dinsul; totuși ziua părăsii foarte liniștit.

Marția trecută fratele apără din nou în sala mare a spitalului; cei doi frați vorbiră la o distanță de un metru. Conform legii era present și supraveghetorul inchisorii. După căteva minute, majorul Gurko părăsește spitalul. Frații nu se putu să propria măcar să-și strângă mâinile. Abia plecase fratele său, și se iviră simptomele, boala se desvoltă repede; căteva minute în urmă Gurko căză grămadă, — mort.

Tribunalul și poliția cercetă dacă e la mijloc numai o coincidență biză sau dacă tinérul Gurko singur și-a facut seamă, pentru a scăpa de rușinea unei grele senințe.

După cum se scrie din Monte-Carlo, generalul Gurko, care trebuia să seosească a-

colo la 1 Decembrie, a cerut să nu își mai rețină vila. Nenorocitul tată a fost lovit de un atac de apoplexie, acum câteva zile.

Dr. Sterie N. Ciureu. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultații cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor ce suferă de boale de piept, de boală de apă, de mistuire noregulată, dureri de stomac, de reumatism, gutură, dureri de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia lui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori cu gratia și franco din numita apotecă!

Posta Redacției.

N-ta de la O vine în N-rul dublu.

Omega. Brașov. Credem că și fără să publicăm ce ne trimiți, nouă „telegrafist” din Bucovina își are răspunsul în seria de articoli ce publicăm. De altminteri păstrăm și prețioasele ce ne trimiți.

Din Dietă.

Budapestă 22 Nov.

Guvernul s'a plecat înaintea scandalului opoziției. În ședința de azi a Dietei baronul Fejérvary și-a cerut adecăciertare pentru cuvințele ofensante ce pronunțase eri la adresa partidului apponyist.

Opoziția și căuta să exploateze acum acest fapt și arată atitudinea lui resboinică de eri cu cea umilită de azi, zice că Fejérvary trebuie să demisioneze.

Eată căteva amănunte despre ședința de azi.

După ce Fejérvary și-a scuzat cuvințele de eri și și-a exprimat regretul, au luat cuvențul Rakowszky, Asboth și Wittmann, cari au protestat, împotriva brutalităților de eri ale poliției.

Ministrul Perczel a respuns îndată apărându-și subalternii. A provocat însă prin aceasta un vuie enorm din partea opoziției, care l'a apostrofat și întrepră, abea voind să-l asculte.

Vorbește apoi Visontai, arătând și el casuri concrete de brutalizări polițienești.

Perczel în respunsul ce a finit să dea iată, a adus vorba despre scandalele parlamentare de eri.

Atâtă a trebuit. Opoziția a sărit în sus și cele mai violente apostrofări curgeau la adresa guvernului.

— Afără cu el!

— Fugi d'acolo!

— Ce obrăznicie! — căte ce i-se striga ministrul.

Mai multe minute nu se mai auzea nimic.

Dacă nu era Szilagyi care presida, desigur era să se întâmple scandale ca eri.

Horánszky cere, ca ministrul Perczel să-și retrage și el cuvințele deoarece a zis că e nespusă rușine ce a facut Dieta eri.

Perczel afirmă, că nu așa a zis, că lucruri rușinoase s'au întâmplat afară de Dietă.

— Minciundă, rușine, — se aud întreruperi.

In cele din urmă intervine eră Szi-lagyi, care cu toate că ministrul căutase să-și esplice cuvințele și a douăzări, declară, că mâine va examina procesele verbale și notele stenografice, și dacă va trebui va da Dietei satisfacție. Opoziția îl aplaudă.

Ar fi urmat acum să se între în ordinea zilei, dar' timpul fiind înaintat, ședința se ridică.

ULTIME STIRI

Demonstrații pe stradă.

Budapestă, 22 Noemvrie.

Studentii îngrămadăți de dimineată în jurul parlamentului și al polytechnicei începând striga: „Abzug Bánffy!” Jos cu Fejérvary, simbra austriac! etc. Devenind chiar amenințători, poliția călare deteră năvală, iar' tinerimea patriotică cam 3000 la număr se refugiază în curtea polytechnicei zăvorind după sine toate porțile. Aci se adunaseră din nou să ocărască poliția, care după multe încercări răsuși a deschis poarta de grilagiu și intrând călare în curte se răpusă cu sabii secoase asupra studentilor. Cea mai mare parte se ascunse în săli, pe ganguri și în pivniță, dar' polițistii li urmărizau și acolo.

Deodată detunată și 3 pușcături de revolver, sibierurile se întesc. Rectorul polytechnicei ieșe afară; admiranții tineretului spre liniste și declară toate prelegerile sistate. Cei rămași în curte cer depărțarea poliției înainte de a se supune admiranții rectorului; mai în urmă încearcă Wlassics a vorbi cătă tinerime de pe o fereastră a dietei, care dă în curtea polytechnicei, dar' e huiduit și insultat împreună cu Bánffy și Perczel, astfel că dispar repede.

Într-acacea poliția își continuă „datorința”: bate pe demonstranți unde-i găseste. În săli de prelegere medicii pansează pe cei răniți sau le coasă rânilile deschise. Scenele acestea ținură până nu se începuse ședința la amiază. După sfîrșitul ei pe la 21/4 demonstrează studentești începând din nou, tot cu insulte contra poliției; se duseră cătă universitate, unde se întâmplă mai multe încărcări; pe capul consilierului polițienesc, baronul Splényi, aruncă un sac de lana cea mai groasă; atunci poliția intră în curtea universității, rectorul admiranță studențimea spre liniste, dar' de giaba. Se continuă la arestări; ele se urcă la 120.

Sándor utca a fost des de dimineată trasă din ambele ei încărcări cu cordoane polițienești, cari nu lăsau să circule pe ea decât pe deputații, cari trebuiau să se legitimeze și ei, apoi pe cei ce aveau bilete la galeria parlamentului.

Și aici s'au întâplat mai multe încărcări între deputați și poliție.

Obstrucția înainte.

Budapestă, 22 Noemvrie.

Partidul independent a hotărît în ședință de eri (Marți) scara, că va împiedica votarea budgetului provizor (indemnity) cu toate mijloacele posibile.

Amânarea parlamentului.

Se asigură, că guvernul are deja împărtinicerea să amâne ședințele parlamentului; ea se va întâmpla pe semne Joia viitoare. În unele cercuri se spune, că Bánffy și-ar fi pus deja demisia la disposiția Monarchului; ca viitor ministru president se pomenește Szilagyi.

Viena, 23 Noemvrie.

„Neue Freie Presse“ la ultime stiri vorbește despre demisia lui Krieghammer ca despre un fapt împlinit.

Drept motiv al demisiiei se ia comitiva ce a făcut poruncă împăratului privitoare la monumentul Hentz, în urma căreia s'au întâplat faimoasele scandale.

Cehii tineri au anunțat eri două interpellări ministrului de răboiu. Una privitoare la curențul „de“. Despre ministru, cehii tineri vorbesc ca despre un ministru demisat deja.

Pola, 23 Noemvrie.

</div

